

Список використаних джерел

1. Karamchandani, A., Mozo, A., Vakaruk, S., Gómez-Canaval, S., Sierra-García, J. E., & Pastor, A. (2023). Using N-BEATS ensembles to predict automated guided vehicle deviation. *Applied Intelligence*. <https://doi.org/10.1007/s10489-023-04820-0>
2. Wang, X., Li, C., Yi, C., Xu, X., Wang, J., & Zhang, Y. (2022). EcoForecast: An interpretable data-driven approach for short-term macroeconomic forecasting using N-BEATS neural network. *Engineering Applications of Artificial Intelligence*, 114, 105072. <https://doi.org/10.1016/j.engappai.2022.105072>
3. Google Ads. (б. д.). https://ads.google.com/intl/uk_ua/home
4. Jones, K. (2025, 8 січня). N-BEATS for Time Series Forecasting in Python. *Medium*. https://medium.com/@kylejones_47003/n-beats-for-time-series-forecasting-in-python-b4a61858fe49
5. Interpretable forecasting with N-Beats — pytorch-forecasting documentation. (б. д.). PyTorch Forecasting Documentation — pytorch-forecasting documentation. <https://pytorch-forecasting.readthedocs.io/en/v1.2.0/tutorials/ar.html>

Лега О. В.,
к.е.н., доцент,
Прийдак Т. Б.,
к.е.н., доцент,
Яловега Л. В.,
к.е.н., доцент,

Полтавський державний аграрний університет

АІ-ПЛАТФОРМИ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ ESG-РИЗИКІВ: МОЖЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ У СИСТЕМУ СТРАТЕГІЧНОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах посилення регуляторного тиску, глобалізації та зростання уваги до ESG-факторів підприємства потребують нових підходів до управління ризиками. Традиційні методи вже не дозволяють оперативно обробляти великі обсяги нефінансових даних і прогнозувати довгострокові наслідки. У зв'язку з цим АІ-платформи (штучний інтелект) стають ефективним інструментом для

комплексної оцінки ESG-ризиків, виявлення вразливих зон та підтримки стратегічного прийняття рішень.

AI-платформи здатні автоматично обробляти великі обсяги внутрішніх і зовнішніх даних (звіти, регуляторні акти, медіа, відгуки, супутникові знімки тощо), виявляти аномалії, формувати прогнози ризиків за екологічними, соціальними та управлінськими параметрами. Вони працюють на основі алгоритмів машинного навчання, що дозволяє адаптуватися до змін середовища та виявляти приховані закономірності. Приклади платформ:

- Datamaran - автоматизований аналіз нефінансових ризиків у реальному часі (особливо популярна для оцінки репутаційних ризиків та аналізу політик конкурентів);

- ESG Book - інструмент, що поєднує глобальні бази ESG-даних із прогнозною аналітикою, часто використовується інвесторами;

- Sensefolio, Clarity AI, RepRisk - платформи, які моніторять діяльність компаній у публічному середовищі, будують ESG-рейтинги, автоматично формують ризикові профілі підприємств.

Таблиця 1

AI-платформи для оцінювання ESG-ризиків: функціональність
та цільове призначення

Назва платформи	Основна функція	Кому підходить / Сфера застосування
Datamaran	Автоматизований моніторинг нефінансових ризиків на основі відкритих джерел	Великі компанії, що формують нефінансову звітність та аналізують конкурентів
ESG Book	Оцінка ESG-показників з глобальних баз даних, інтеграція у фінзвітність	Інвестори, аудиторські компанії, відділи сталого розвитку
Sensefolio	Рейтингове оцінювання компаній на основі соціальних і корпоративних даних	ESG-фонди, банки, страхові компанії
Clarity AI	Прогнозування ESG-ризиків, аналіз відповідності стандартам ООН, SFDR, GRI	Інституційні інвестори, великі корпорації
RepRisk	Виявлення репутаційних і регуляторних ризиків через моніторинг ZMI, NGO, баз даних	Багатонаціональні компанії, які працюють у високоризикових регіонах

Джерело: узагальнено на підставі [1-6]

У зв'язку з потребою оперативного управління ESG-ризиками, підприємства все частіше інтегрують цифрові рішення на основі штучного інтелекту. Нижче наведено порівняльну характеристику провідних AI-платформ, які застосовуються для моніторингу, оцінювання та прогнозування ESG-ризиків у різних сферах діяльності.

Розглянуті платформи демонструють широкі можливості для автоматизації аналізу ESG-ризиків, що робить їх ефективним інструментом у системі стратегічного контролю підприємства. Вибір конкретного рішення залежить від масштабу бізнесу, рівня цифрової зрілості та цілей сталого розвитку компанії.

Приклади українських компаній, які вже впроваджують або планують використовувати AI-технології для оцінювання ESG-ризиків, наведено нижче:

1. DTEK. Найбільша приватна енергетична компанія України, яка активно реалізує стратегію «DTEK 2030», спрямовану на трансформацію бізнесу відповідно до ESG-принципів. У рамках цієї стратегії DTEK впроваджує цифрові технології та інновації для підвищення енергоефективності та зменшення вуглецевого сліду. Компанія також інтегрує 12 Цілей сталого розвитку ООН у свою ESG-стратегію [2].

2. Астарта-Київ. Агропромисловий холдинг, який активно впроваджує принципи сталого розвитку та ESG-стратегії. Компанія створила систему корпоративного управління сталим розвитком, включаючи ESG-комітет на операційному рівні та Комітет з питань сталого розвитку та КСВ на рівні Ради директорів. Астарта також співпрацює з міжнародними інституціями для досягнення своїх цілей у сфері сталого розвитку [3].

3. YouScan. Українська компанія, що розробляє AI-платформу для моніторингу соціальних медіа та онлайн-ЗМІ. Їхній продукт дозволяє підприємствам аналізувати думки користувачів, отримувати цінні інсайти та керувати своєю онлайн-репутацією. YouScan також підтримує урядові та волонтерські ініціативи, використовуючи свої технології для боротьби з фейковими новинами та дезінформацією [4].

Ці приклади демонструють, що українські компанії активно впроваджують AI-рішення для оцінки ESG-ризиків, що сприяє підвищенню їхньої конкурентоспроможності та відповідності міжнародним стандартам сталого розвитку. Інтеграція таких технологій дозволяє підприємствам ефективно управляти ризиками та зміцнювати довіру з боку інвесторів, партнерів і споживачів.

AI-платформи стають важливою ланкою в побудові системи інтегрованого стратегічного контролю підприємства, орієнтованого на сталий розвиток, прозорість та адаптивність до ESG-викликів. Їх використання не лише підвищує управлінську ефективність, а й формує додану вартість у вигляді довіри інвесторів, скорочення ризиків і конкурентної переваги.

Інтегрування таких AI-рішень у стратегічний контроль дозволяє підприємству: оперативно виявляти зони ESG-ризиків (наприклад, екологічні порушення або потенційні конфлікти з громадськістю); створювати сценарії розвитку подій (наприклад, що буде при зміні кліматичних нормативів чи введенні нового податку); підвищити якість корпоративної звітності завдяки автоматизації збору даних і валідації показників; адаптувати ESG-стратегію під очікування інвесторів та стейкхолдерів, не витрачаючи ресурси на ручний моніторинг.

Список використаних джерел

1. Leha, O. V., Pryidak, T. B., Yaloveha, L. V., Mokienko, T. V., & Lipskyi, R. V. (2025). Innovatsiyni pidkhid do avtomatyzatsii obliku: analiz prohrannykh rishen' dlia biznesu. *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, (16). <https://doi.org/10.5281/zenodo.15024092>
2. DTEK. (n.d.). *DTEK Group's ESG strategy priorities*. Retrieved May 2, 2025, from <https://dtek.com/en/investors-and-partners/sustainability/>
3. Astarta Holding. (2023). *Sustainability report 2022*. Retrieved May 2, 2025, from https://astartaholding.com/wp-content/uploads/2023/04/astarta_sustainability-report_2022.pdf

4. YouScan. (n.d.). *Monitorynh sotsmedia z vizualnymy insaitamy*. Retrieved May 2, 2025, from <https://youscan.io/ua/>
5. Rose-Collins, F. (n.d.). *The role of AI in ESG data reporting: Transforming sustainability and accountability*. Ranktracker. Retrieved May 2, 2025, from <https://www.ranktracker.com/uk/blog/the-role-of-ai-in-esg-data-reporting-transforming-sustainability-and-accountability/>
6. Ashtekar, A. (n.d.). *AI-powered ESG reporting: Turning data into actionable insights*. LinkedIn. Retrieved May 2, 2025, from <https://www.linkedin.com/pulse/ai-powered-esg-reporting-turning-data-actionable-ashtekar-inusf>
7. Ernst & Young. (n.d.). *Why AI is both a risk and a way to manage risk*. Retrieved May 2, 2025, from https://www.ey.com/uk_ua/insights/assurance/why-ai-is-both-a-risk-and-a-way-to-manage-risk

Лещенко Д.К.,
здобувач третього (наукового) рівня вищої освіти,
Слободяник Ю.Б.,
д.е.н. професор,
КНЕУ ім. В. Гетьмана

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА МАШИННЕ НАВЧАННЯ У ВНУТРІШНЬОМУ АУДИТІ

Технології, які базуються на штучному інтелекті, відіграють все більшу роль у всіх аспектах життя, зокрема в інформаційній сфері, обробці та аналізі великих масивів даних.

Вже сьогодні штучний інтелект (ШІ) знаходить широке застосування в бізнесі, забезпечуючи безперервну взаємодію з клієнтами, покращуючи процеси